

OBSAH

1	ÚVOD	9
1.1	Seznam použitých zkratek	11
1.2	Jmenný seznam	14
2	REDUKCE	17
2.1	Úvod	17
2.1.1	Katalytická hydrogenace.....	19
2.1.2	Redukce hydridovými činidly	23
2.1.2.1	Chemoselektivita hydridových redukcí	28
2.1.2.2	Stereoselektivita hydridových redukcí	30
2.2	Redukce násobných vazeb mezi atomy uhlíku.....	32
2.2.1	Redukce alkenů.....	32
2.2.2	Redukce alkynů.....	36
2.2.3	Redukce aromátů	38
2.3	Redukce kyslíkatých funkčních skupin	40
2.3.1	Redukce aldehydů a ketonů	40
2.3.2	Redukce karboxylových kyselin a jejich funkčních derivátů	45
2.4	Redukce dusíkatých funkcí.....	50
2.4.1	Redukce nitro- a nitrososkupiny	50
2.4.2	Redukce násobných vazeb N=N, N≡N, C=N a C≡N	52
2.5	Hydrogenolýza funkčních skupin.....	55
2.5.1	Hydrogenolýza halogenů	55
2.5.2	Hydrogenolýza hydroxylové skupiny	57
2.5.3	Hydrogenolýza etherů.....	60
2.5.4	Hydrogenolýza karbonylové skupiny	62
2.5.5	Hydrogenolýza dusíkatých funkcí	65
2.5.6	Hydrogenolýza sirných funkčních skupin	66
2.5.7	Hydrogenolýza uhlíkatých řetězců	68
2.6	Literatura	69
2.7	Úlohy	70
3	OXIDACE	79
3.1	Úvod.....	79
3.2	Oxidace vazby mezi uhlíkem a vodíkem.....	82
3.2.1	Oxidace afunkčních atomů uhlíku	82
3.2.2	Vznik alkenů a aromatických systémů	86
3.2.3	Oxidace vazby C–H v sousedství karbonylové skupiny.....	88
3.2.3.1	Příprava α,β -nenasycených karbonylových sloučenin	88
3.2.3.2	α -Hydroxylace karbonylových sloučenin	89
3.2.3.3	Oxidace na α -dikarbonylové sloučeniny	92
3.3	Oxidace násobných vazeb	92
3.3.1	Epoxidace dvojně vazby	92
3.3.2	Hydroxylace dvojně vazby	98
3.4	Oxidace vazby C=C za štěpení	101
3.4.1	Ozonolýza alkenů	101
3.4.2	Štěpení aromátů	103
3.4.3	Štěpení vicinálních diolů	104
3.4.4	Štěpení vazby C–C v karbonylových sloučeninách.....	105
3.4.5	Oxidativní dekarboxylace	108

3.5 Oxidace alkoholů.....	109
3.5.1 Oxidace alkoholů sloučeninami chromu	109
3.5.2 Oxidace alkoholů sloučeninami manganu.....	113
3.5.3 Oxidace aktivovaným dimethylsulfoxidem	113
3.5.4 Oppenauerova oxidace	116
3.5.5 Oxidace alkoholů sloučeninami ruthenia	116
3.5.7 Oxidace alkoholů oxoammoniovými solemi.....	118
3.6 Oxidace alkoholů a aldehydů na karboxylové kyseliny.....	119
3.7 Oxidace dusíkatých funkcí.....	121
3.7.1 Oxidace aminů	121
3.7.2 Oxidace hydrazinů	122
3.7.3 Oxidace hydrazonů.....	122
3.8 Oxidace sirných sloučenin.....	123
3.8.1 Oxidace thiolů	123
3.8.2 Oxidace sulfidů	123
3.9 Literatura	125
3.10 Úlohy	126
4 HALOGENACE.....	135
4.1 Úvod	135
4.2 Alifatické halogenderiváty	135
4.2.1 Halogenace adičními reakcemi	135
4.2.1.1 Adice halogenovodíků	135
4.2.1.2 Adice halogenů, hypohalogenkyselin a příbuzných činidel	137
4.2.2 Halogenace substitučními reakcemi	140
4.2.2.1 Substituce vodíku halogenem	140
4.2.2.2 Substituce hydroxylové skupiny	144
4.2.2.3 Štěpení etherů	149
4.2.2.4 Substituce karbonylové skupiny	150
4.2.2.5 Substituce halogenů	151
4.2.2.6 Substituce dusíkatých funkcí	152
4.3 Aromatické halogenderiváty	152
4.3.1 Náhrada atomu vodíku	152
4.3.2 Náhrada atomu kovu v organokovových sloučeninách.....	155
4.4 Literatura	157
4.5 Úlohy	158
5 NITRACE, NITROSACE A SULFONACE.....	163
5.1 Nitrace a nitrosace	163
5.1.1 Nitrace alifatických sloučenin	163
5.1.2 Nitrosace alifatických sloučenin	164
5.1.4 Nitrosace aromatických sloučenin	170
5.2 Sulfonace.....	171
5.2.1 Sulfonace alifatických sloučenin.....	171
5.2.2 Sulfonace aromatických sloučenin	172
5.2.3 Chlorsulfonace	174
5.3 Literatura	175
5.4 Úlohy	176
6 ALKYLACE A ACYLACE	181
6.1 Úvod	181
6.2 Využití alkylačních reakcí pro syntézu derivátů uhlovodíků	183

6.2.1 Alkylace kyslíkatých nukleofilů	183
6.2.2 Alkylace dusíkatých nukleofilů	186
6.2.3 Alkylace sirných nukleofilů.....	189
6.2.4 Alkylace fosforových nukleofilů	191
6.2.5 Alkylace uhlíkatých nukleofilů.....	191
6.3 Enoláty.....	193
6.3.1 Vznik enolátů	193
6.3.2 Alkylace enolátu	198
6.3.2.1 Alkylace stabilizovaných enolátů	199
6.3.2.2 Alkylace karbonylových sloučenin	201
6.3.2.3 Alkylace fukčních derivátů karboxylových kyselin	203
6.3.2.4 Alkylace dusíkatých analogů aldéhydů a ketonů.....	205
6.3.2.5 Konjugovaná adice	208
6.4 Adice enolátů na karbonylové sloučeniny a jejich deriváty.....	210
6.4.1 Aldolizace	210
6.4.1.1 Termodynamicky řízené aldolizace	210
6.4.1.2 Kineticky řízené aldolizace	212
6.4.1.3 Mukaiyamova aldolizační reakce	215
6.4.1.4 Intramolekulární aldolové kondenzace.....	216
6.4.1.5 Mannichova reakce	217
6.4.2 Adice enolátů derivátů karboxylových kyselin na karbonylové sloučeniny.	218
6.4.3 Acylace enolátu.....	222
6.5 Wittigova reakce a reakce příbuzné	225
6.5.1 Wittigova reakce	225
6.5.2 Hornerova-Wadsworthova-Emmonsova reakce	227
6.5.3 Sulfonium-ylidy	229
6.6 Alkylace a acylace aromatických sloučenin	230
6.6.1 Friedelovy-Craftsovy reakce.....	231
6.6.1.1 Friedelova-Craftsova alkylace	231
6.6.1.2 Halogenalkylace	233
6.6.1.3 Friedelova-Craftsova acylace	234
6.6.2 Formylace	236
6.7 Literatura	239
6.8 Úlohy.....	240
7 ORGANOKOVOVÉ SLOUČENINY A JEJICH VYUŽITÍ	249
7.1 Úvod	249
7.2 Příprava organolithných sloučenin	249
7.2.1 Náhrada funkční skupiny lithiem	249
7.2.2 Náhrada atomu vodíku za lithium.....	251
7.2.3 Transmetalace	254
7.3 Příprava organohořečnatých činidel	255
7.3.1 Náhrada funkční skupiny kovem	255
7.3.2 Náhrada atomu vodíku	257
7.4 Příprava organozinečnatých činidel	258
7.5 Příprava organoměďných sloučenin.....	259
7.6 Další organokovová činidla.....	261
7.7 Reaktivita organokovových činidel.....	262
7.7.1 Úvod	262
7.7.2 Alkylace a arylace organokovů.....	264
7.7.3 Adice organokovových činidel na polární násobné vazby	269
7.7.3.1 Adice na karbonylovou skupinu	269

7.7.3.2 Acylace organokovových sloučenin	273
7.8 Literatura	276
7.9 Úlohy	277
8 PŘÍPRAVA A VYUŽITÍ DIAZONIOVÝCH SOLÍ	285
8.1 Tvorba diazoniových solí.....	285
8.2 Reakce diazoniových solí.....	286
8.2.1 Náhrada diazoniové skupiny za halogen	287
8.2.2 Náhrada diazoniové skupiny uhlíkatými funkčními skupinami	289
8.2.3 Náhrada diazoniové skupiny kyslíkatými skupinami.....	290
8.2.4 Náhrada diazoniové skupiny sirnými funkčními skupinami	290
8.2.5 Substituce diazoniové skupiny dusíkatými funkčními skupinami	291
8.2.6 Náhrada diazoniové skupiny vodíkem	292
8.2.7 Azokopulace.....	293
8.2.7.1 Reakce s alifatickými substráty	293
8.2.7.2 Reakce s aromatickými substráty	293
8.3 Literatura.....	295
8.4 Úlohy	296
9 ELIMINACE.....	301
9.1 Úvod	301
9.2 Eliminace kyslíkatých funkčních skupin	302
9.2.1 Dehydratace alkoholů.....	302
9.2.2 Deoxygenace vicinálních diolů a epoxidů	304
9.2.3 Syntéza alkynů dehydratací karbonylové skupiny	306
9.2.4 Dehydratace amidů kyselin, aldoximů a <i>N</i> -alkylformamidů.....	306
9.3 Eliminace dusíkatých funkcí.....	308
9.3.1 Hofmannova eliminace	308
9.3.2 Eliminace hydrazonů.....	308
9.4 Eliminace sirných funkcí.....	310
9.5 Pyrolytické <i>syn</i>-eliminační reakce	312
9.6 Eliminace halogenů.....	316
9.6.1 Dehydrohalogenace.....	316
9.6.2 Dehalogenace a reakce příbuzné	318
9.7 Dekarboxylace a dekarbonylace	319
9.8 Grobova fragmentace	321
9.9 Cheletropní eliminace	322
9.10 Extruze	322
9.9 Literatura	324
9.10 Úlohy	325
10 FUNKČNÍ DERIVÁTY KARBONYLOVÝCH SLOUČENIN.....	333
10.1 Reaktivita karbonylových sloučenin	333
10.2 Kyslíkaté a sirné deriváty aldehydů a ketonů	334
10.3 Dusíkaté deriváty aldehydů a ketonů.....	337
10.4 Funkční deriváty karboxylových kyselin.....	341
10.4.1 Syntéza acylhalogenidů.....	342
10.4.2 Syntéza anhydridů kyselin	343
10.4.3 Využití chloridů a anhydridů pro syntézu funkčních derivátů kyselin	344
10.4.4 Syntézy esterů	349
10.4.4.1 Acylace alkoholů	349
10.4.4.2 Esterifikace karboxylových kyselin	350

10.4.4.3 Alkylace karboxylátového iontu.....	353
10.4.5 Syntézy amidů.....	354
10.5 Literatura	357
10.6 Úlohy	358
11 CHRÁNICÍ SKUPINY V ORGANICKÉ SYNTÉZE	363
11.1 Úvod.....	363
11.2 Chránění hydroxylové funkce	363
11.2.1 Alkylethery	364
11.2.2 Smíšené acetaly.....	368
11.2.3 Estery	370
11.2.4 Chránění diolů.....	371
11.3 Chránění thiolů	372
11.4.1 Karbamáty.....	374
11.4.2 Amidy	377
11.5 Chránění karbonylové skupiny	378
11.6 Skupiny pro chránění karboxylové funkce	379
11.6.1 Estery	380
11.6.2 Oxazoliny a orthoestery	382
11.7 Literatura	384
11.8 Úlohy	385

četnými využitími v organické chemii. Využití chránění funkci v organické syntéze je však významně omezeno. Chemie poskytuje mnoho různých možností, jak chránit funkci, ale všechny mají své výhody i nevýhody. Výhoda je v tom, že využití chránění funkci v organické syntéze je výhodné, když je potřeba chránit funkci v určitém místě, které je významné pro další reakce. Nejčastěji se používají alkylethery, smíšené acetaly a estery. Všechny tyto skupiny mají výhodu, že jsou relativně stabilní a nesouladují se s mnoha reakcemi, které mohou proběhnout v organickém systému. Pocházejí z využití funkci v organické syntéze, když je nutné chránit funkci v určitém místě, aby byla schopna reagovat s dalšími skupinami v organickém systému. Využití chránění funkci v organické syntéze je však omezeno, protože mnoho funkci je významně omezeno. Použití funkci v organické syntéze je významně omezeno, protože mnoho funkci je významně omezeno.

Zájem o hlbší studium organického řemesla a chemie. Tato kniha je určena pro studenty chemie, kteří chtějí získat podrobné pochopení této oblasti vědy také výrobek.

John D. Roberts, *Advanced Organic Chemistry, Part A: Reactions and Structure*, New York 2005
 Andrew S. Cowley, *Advanced Organic Methods and Reagents*, Cambridge University Press, Cambridge 2005